

Landelijk Vlaanderen

Memorandum

9 juni 2024

Memorandum

Landelijk Vlaanderen is de vereniging die de belangen van private land-, bos- en natuurgronden vertegenwoordigt. Vlaanderen telt ruim 600.000 ha rurale gronden. 1 miljoen Vlamingen zijn eigenaar van een ruraal perceel en zijn rechtstreeks betrokken in het plattelandsbeleid.

Deze private eigenaars zijn zakelijk rechthouders van een grond waar zij het genot van hebben. Met deze gronden leveren zij ook ecosysteemdiensten aan de maatschappij: ze leveren voedsel, water, energie en dragen bij aan gezondheid, cultuur en genotswaarden van anderen. Private eigenaars investeren tijd en geld in hun grond vanuit een passie voor het buitengebied. Zij zijn trots op hun beheer en vragen hiervoor erkenning. Het recht op het genot van een eigendom gaat samen met plichten. Het beleid bepaalt binnen welke klijtlijnen vanuit de maatschappij men zijn beheer kan voeren.

Het rurale beleid is complex en eigenaars worden dan ook geconfronteerd met een grote hoeveelheid regels en wetgevendende kaders. Om haar leden bij te staan heeft Landelijk Vlaanderen een horizontale kennis ontwikkeld op het plattelandsbeleid. Elke eigenaar heeft een eigen interesse en visie voor zijn eigendom. Zoals ieder zijn eigen huisje volgens zijn smaak inricht en in goede staat wil houden, doen landeigenaars dit op hun gronden. Die visies zijn uiteenlopend, doch hebben een passie gemeen.

Als middenveldvereniging met leden met diverse visies, kunnen wij met open geest deelnemen aan beleidsvorming. De visie van de maatschappij geeft aan in welke context we in de toekomst willen leven. Die maatschappij wordt mede gevormd door private eigenaars.

Private eigenaars willen zorg dragen voor hun eigendom en die in zo goed mogelijke staat doorgeven aan de volgende generatie. Het beheer is vaak een visie die eigenaars doorheen hun leven hebben opgebouwd. Om de vele maatschappelijke noden en de trots van de vele private eigenaar te verzoenen is pragmatisme in de beleidsontwikkeling cruciaal. Landelijk Vlaanderen wil daarom vanuit haar brede plattelandsvisie de aandacht vestigen op een aantal pragmatische knelpunten die de invulling van beleid inhinderen.

Privaat beheer is goedkoper dan publiek beheer. Private eigenaars willen visies op lange termijn afsluiten, langer dan een regeerperiode, een beheerplan. Weliswaar moeten die visies ook aangepast kunnen worden aan nieuwe noden en is diversificatie en multifunctionaliteit een vereiste voor goed beheer en vertrouwen.

Fonds voor private eigenaars

Landeigenaars betalen diverse taken op het bezit van hun grond. Mocht een deel van deze middelen ingezet worden voor de positieve praktijken waarbij deze eigenaars bijdragen aan beleidsdoelen, creëert men een werkelijke **return on investment**. Het is een manier om onderzoek en stimulansen te creëren op maat van de sector. Richt ook voor private grondeigenaars een fonds op zoals het Jacht- en Visserijfonds dat samengesteld is uit vertegenwoordigers van de private grondeigenaars.

Erfgoed

Dit luik is nog aan
aanpassingen onderhevig.

Gelijkberechtiging

Een bijzondere aandachtspunt is het streven naar een gelijkberechtiging tussen de private en openbare beheerders gezien de gelijkaardige geleverde diensten.

Een essentieel punt in die gelijkberechtiging is de overbrugging van de kosten van overdracht van private goederen naar de volgende generatie, dus de successie- en schenkingsrechten. De natuurgoederen die een functie van algemeen belang hebben krijgen wel een vrijstelling die de beschermde goederen niet krijgen. Hier is een zekere gelijkberechtiging aange-wezen.

Energieprestatieregelgeving

De gewijzigde algemene energetische normen zijn wellicht niet aangepast aan het patrimonium gelet op zijn bijzondere kenmerken. De Europese EPB-richtlijn geeft echter de lidstaten de mogelijkheid een uitzon-dering te maken voor historische panden waarop er ingespeeld kan worden.

Blijkbaar wil de administratie aangepaste energie-normen en -verplichtingen bepalen voor het patri-monium en de beheerders steunen met technische advisering. Er wordt gevraagd dat deze goede initia-tieven onverwijld tot realistische resultaten zouden komen en operationeel worden. Dit kan best gebeu-ren in overleg

Premiesysteem

Al is de standaardpremie een goed en bruikbaar instrument geworden, zijn er praktische knelpunten die administratief kunnen opgelost zijn:

- Sommige werken komen niet meer in aanmerking voor een erfgoedpremie (o.a. erelonen van architecten, stellingen, btw...) zodat het werkelijke percentage van de premie niet het gestelde percentage bereikt. Gevraagd wordt om deze kosten ook **premiegerechtigd** te maken.
- Bovendien kunnen premies niet meer **gecumuleerd** worden met fiscale tegemoetkomingen terwijl zij wel mogen gecumuleerd worden met premies van andere overheden dan het Vlaams gewest (Federale staat, Provincies, Gemeenten, Europa,...). Het is nodig de juiste reikwijdte en de betrokken handelingen van dit verbod duidelijk te bepalen.
- Er moet rekening gehouden worden met de omvang en de structuur van elke bescherming zodat **meerdere standaardpremies** toch moeten kunnen per grootschalig beschermingsbesluit onder bepaalde voorwaarden (zie de vroegere regeling van de op zichzelf staande gehelen). Vandaag vallen een klein gebouw en een omvangrijk beschermd domein onder dezelfde regel.
- Bij de standaardpremie moeten nu de verschillende werken in een enkele aanvraag worden opgenomen. De uitbetaling van de standaardpremie gebeurt pas wanneer alle werken van het zelfde standaardpremedossier afgerond zijn en de rekeningen van de aannemers en toeleveranciers betaald zijn. Sommige werken duren veel langer maar de premie zal slechts uitbetaald worden als alle werken afgerond zijn. De uitvoering van de werken kan ook **gefaseerd** verlopen (verschillende aannemers etc.). Dit leidt tot cashflow-problemen. De regeling van goedkope lening bij de erfgoedkluis is maar een lapmiddel dat niet doeltreffend is. Gevraagd wordt om de erfgoedpremies in schijven of per afgewerkt deel te kunnen uitkeren zodat de voorfinanciering in de tijd beperkt wordt.
- Voor de **verbetering van de energieprestatie** in het bouwkundig erfgoed zijn geen specifieke erfgoedpremies voorzien terwijl ondersteunende maatregelen noodzakelijk zijn. Het premiesysteem en de belastingverminderingen zouden hier ook van toepassing moeten zijn.
- Bijkomende kosten wegens **onvoorziene omstandigheden** komen niet in aanmerking voor een erfgoedpremie terwijl ook deze juist heel zwaar kunnen wegen (bv. verborgen asbest, huiszwam die niet onmiddellijk zichtbaar was...). Een aanvullende erfgoedpremie zou voorzien kunnen zijn ingeval van bijkomende kosten wegens onvoorziene omstandigheden naar analogie met art. 22,2° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juli 1997 tot uitvoering van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten (Besluit leegstand).
- Vandaag moeten werken aan tuinen en groen **elk jaar opnieuw** aangevraagd worden in de standaardprocedure op basis van offertes of met gebruik van de forfaitaire lijst. De decreetale figuur van beheerovereenkomst zou geactiveerd kunnen worden voor dergelijke recurrente werken. Dit zou geen budgettaire impact hebben want is enkel een **administratieve vereenvoudiging**.
- De **aanvullende erfgoedpremie** voor goed onderhoud wordt thans enkel toegepast voor het geheel van het erfgoed. Het is gewenst dat ook **afzonderlijke delen** (bv. het parkgedeelte) voor deze aanvulling in aanmerking zouden komen.
- De verhoging van de kosten van de restauratiewerken zou premiegerechtigd moeten zijn aangezien de werken soms zeer lang duren. De erfgoedpremies zijn niet **geïndexeerd**, terwijl de kosten dit wel zijn. Indexering is billijk ook voor de forfaitaire lijst.
- Een beheersplan is verplicht in sommige gevallen en wordt aanbevolen voor grote beschermde gehelen. Het is een uitstekend instrument voor het beheer op lange termijn. De **opmaak van een beheersplan** zou opnieuw premiegerechtigd kunnen worden.

Blijkbaar zijn er budgettaire redenen voor die uitsluitingen maar ondertussen worden wel parallelle financieringen toegekend die uit dezelfde pot komen.

Gelijkberechtiging in de premies

Het erfgoedpremiesysteem werd de laatste jaren gewijzigd maar er stelt zich een probleem van gelijkberechtiging.

De bijzondere procedure is steeds omslachtig en onzeker en tal van dossiers vallen, na oproep, niet "in de prijzen". De betrokken erfgoedbeheerders worden in de steek gelaten met hun verplichtingen. Voor deze is een mogelijke oplossing met hem een tijdelijk adhoc beheerplan op te stellen met minder rigide instandhoudingsregels gezien deze niet gefinancierd geraken ten minste tot het moment van de toekenning van de premie; ofwel zou men opeenvolgende standaardpremies kunnen toelaten.

Het recent invoeren van een systeem van erfgoednetwerken houdt ook een probleem van gelijke rechten in. Enerzijds is dat systeem duidelijk op maat van overheidsactor(en) opgevat die structureel

ondersteund worden. De vraag kan gesteld worden of dit evenwichtig is ten aanzien van de financiering die beschikbaar wordt gesteld voor de ondersteuning van private netwerken die evenwaardig erfgoed beheren maar in versnipperd eigendom.

Anderzijds met dat systeem vallen een reeks erfgoedplaatsen buiten het regulier systeem van premies en de hiervoor geldende procedure en krijgen zij een voorrang. Het vermoeden is dat het totaal budget wel onveranderd zal blijven zodat, na de voorafname van de beheersubsidies en van de verwerving subsidies voor de erfgoednetwerken, er nog meer dossiers via het regulier systeem "uit de prijzen" zullen vallen.

Daarenboven zal de samenwerkingsovereenkomst tussen de overheid en het netwerk de specifieke subsidiëring bepalen. Het is **niet** aangewezen dat in de overeenkomst de gefinancierde **percentages voor de werken zouden verschillen** van deze van het reguliere systeem en ook niet dat de niet subsidieerbare kosten zoals hierboven aangehaald in de overeenkomst voor een netwerk wel gesubsidieerd geraken.

Tewerkstelling/ dienstencheques

Een **systeem van aangepaste tewerkstelling statuut** (gepast statuut of dienstencheques) is **essentieel** voor het goed onderhoud van parken en tuinen en niet beschermde gebouwen. Dit zou de reguliere tewerkstelling, ten minste in private sites, niet schaden en is sociaal interessant voor de lokale gemeenschap en vrijwilligers. Op te merken dat het verbieden van het gebruik van glyfosaat een zware bijkomende werklast betekent in parken en tuinen die wel aan de erfgoedverplichtingen gebonden zijn.

Handhaving

In het kaderdecreet over de handhaving van Vlaamse regelgeving, zoals bekrachtigd en afgekondigd op 14 juli 2023, wordt met artikel 99, eerste lid, bepaald dat: *“De herstelinstantie die de dwangsom heeft doen verbeuren, kan beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of meer gedeeltelijk wordt ingevorderd, of dat de invordering ervan tijdelijk geschorst wordt, zonder dat die beslissing betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt. Er wordt in die beslissing rekening gehouden met de gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de publieke herstel- of beveiligingsmaatregel, en met de volledige of gedeeltelijke uitvoering ervan.”*

Gelet op zijn artikel 3 is het kaderdecreet pas van toepassing als dit in een specifiek Vlaams decreet zo wordt bepaald. Het is gewenst het voormelde **artikel 99 van het Kaderdecreet spoedig in te schrijven in het Onroerenderfgoeddecreet en/of het Handhavingsdecreet.**

Rechtszeker kader

De **regelgeving** over het onroerend erfgoed **wijzigte vaak**, is technisch en te weinig toegankelijk. Er is nood aan meer rechtszekerheid m.o.o. het beheer op middellange en lange termijn, klantvriendelijkheid en consensus.

Er is nood aan een **aanmoedigend beleid** i.p.v. repressieve kenmerken, transparantie op gebied van de wetgeving en de te verwachten wetgevende initiatieven, alsook betreffende de toepassing van de regelgeving zoals bv. in richtlijnen in overleg met de stakeholders wat soms niet het geval is. Deze verdienen inspraak aangezien zij deze regelgeving zullen moeten toepassen.

Erfgoedconsulenten moeten frequent inzetten op ondersteuning en begeleiding van de beheerders gezien de techniciteit van de regelgeving, het premiestelsel en de voorwaarden ervan, de technische toepassingen in de uitvoering van de werken en hierbij de vele vragen en het soms omvangrijke onroerend goed dat regelmatige opvolging vergt.

Erfgoedbeheerders zijn geconfronteerd met een groeiend aantal overheidsdiensten en para-diensten die versnipperde bevoegdheden hebben of willen hebben wat betreft erfgoed en gebonden ruimtelijke voorschriften. De meeste volgen niet en hun middenveldorganisaties kunnen hen moeilijk het vertrouwen inboezemen.

Akte wordt genomen van de recente aanmoedigende uitspraken van de overheid omtrent samenwerking. Wat zeer positief is, is de kwaliteit van de website van het Agentschap, de talrijke nuttige studies en handleidingen, de werking van Monumentenwacht en het standaardpremiesysteem (mits nog enkele aanpassingen).

Onroerende voorheffing en tijdelijke onbeschikbaarheid

In geval de belastinggrondslag van het goed nul is zoals bij een lange termijn restauratie zou de **onroerende voorheffing opgeschort** kunnen zijn mits investering van de besparing in het goed in de vijf jaar en de voorlegging van de facturen. Dit kan door het artikel 2.1.5.0.2 VCF aan te passen en daarin de vermelding van restauratiewerken aan monumenten in te lassen.

Landbouw

Zet in op regeneratieve landbouw

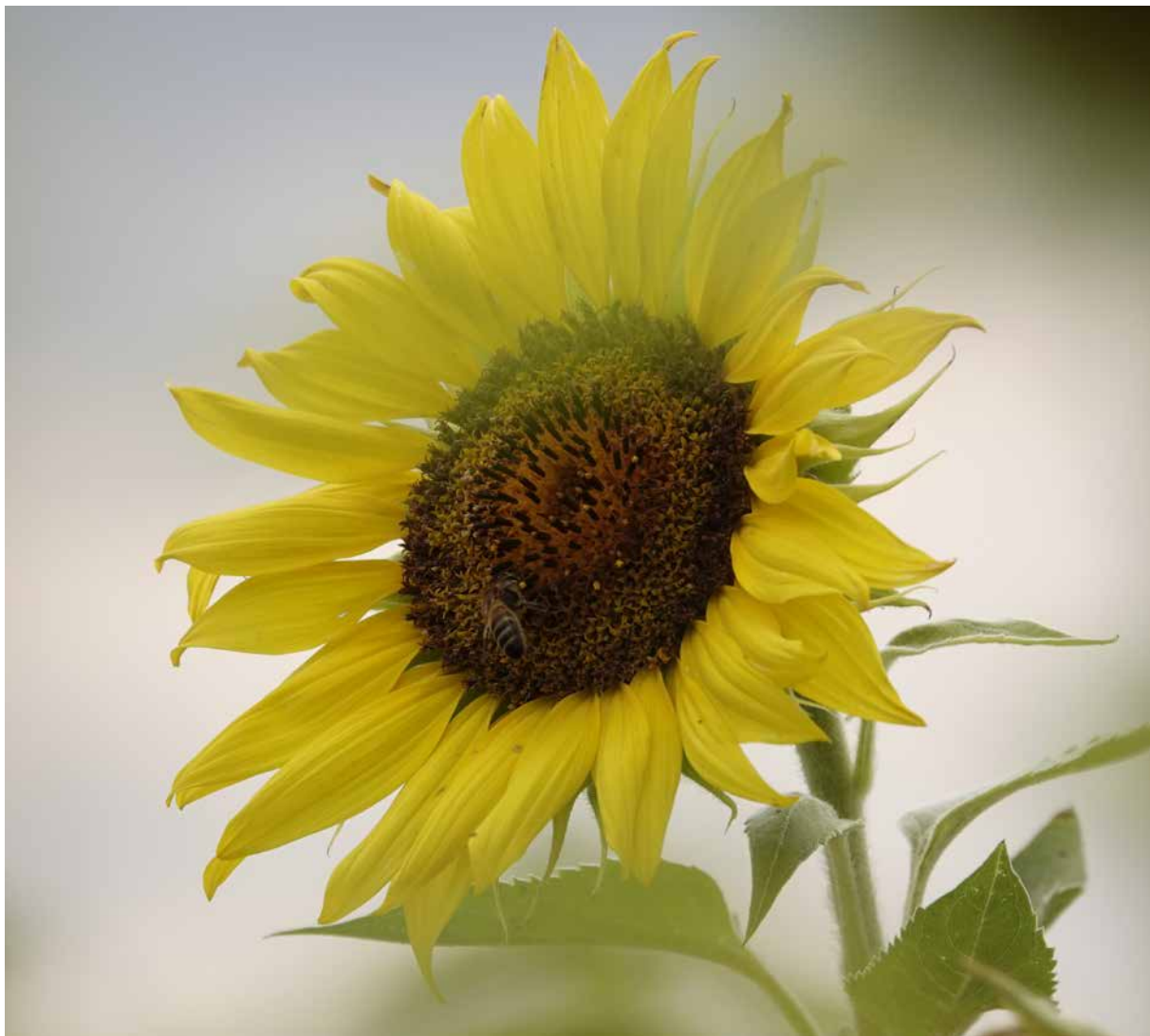
Landbouw zal in de komende jaren sterk moeten veranderen. Droogte, water, bodem, afbouw veestapel, stikstofbeleid. Momenteel kijkt men enkel naar bio-landbouw als oplossing. Biolandbouw is een interessant nicheproduct, maar is niet realistisch als mainstream. **Investeer meer in innovaties en experimenten** rond regeneratieve landbouw en onderzoek daarmee hoe beleid moet aangepast worden naar deze nieuwe verbouwsystemen die antwoorden bieden op voedselvoorziening, bodemgezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteitsverlies.

Stiefmoederlijke behandeling herstel PAS

Heb in de PAS aandacht voor het herstelbeleid en biedt oplossingen voor private eigenaars van getroffen landbouwbedrijven/gronden die verpacht zijn. Ga daartoe in **gesprek met de private en landbouwsector** om werkbare oplossingen te vinden voor beiden.

Natuur in landbouwgebied

Betrek in het onderzoek naar het statuut van “natuur in landbouwgebied” de **eigenaars** van die gronden in afspraken en contracten. De eigenaar kan immers als enige sommige engagementen nemen zoals bebos-
sing.

Ruimtelijk ordening

Versnellen van bestemmingswijzigingen in praktijk

Stimuleer financieel de waardedaling van gronden in de bouwshift. Koppel daarbij het instrumentarium van kapitaalschade en gebruikersschade aan de **werkelijke omzet**, eerder dan aan de administratieve omzetting naar een bedrijf of vergunningenweigering.

Kansen voor paarden

De paardenhouderij, professioneel en recreatief, is sterk uitgegroeid de laatste jaren. De sector vertegenwoordigt een belangrijke stuk van de landelijke economie naast een populaire recreatieve invulling. De oude **bestemmingsvoorschriften** hebben echter geen ruimte gelaten voor deze sector. Nochtans zijn er kansen te vinden om ruimte te geven aan paarden op landbouwkundig minder valabele gronden. Bekijk bij de afbouw van de veestapel, extensivering van graslanden de herwaardering van deze gronden voor paardenbegrazing en zet zo in op multifunctionaliteit.

Bestemming en voorschriften voor private parken

Private parken zijn nu meestal gerangschikt als 'Parkgebied' op de Gewestplannen, doch sinds de voorschriften een meer publieke inhoud geven aan Parkgebieden, zijn ze niet meer afdoende geschikt voor private (meestal niet altijd permanent toegankelijke) parken. Deze hebben specifieke kenmerken en moeten voorzien in hun eigen inkomsten, zoals bv. verblijfsaccomodatie en het organiseren van evenementen.

Een thematische **Gewestelijk** RUP "private parken" zou de parken en de uitgebate landgoeddelen in Cultuur Historisch (CH) (Gemengd Open Ruimte) gebieden kunnen bestemmen met voorschriften aangepast voor een waaier van functies. Deze **CH voorschriften moeten gepubliceerd worden** wat vandaag nog niet het geval is zodat ze nu door veel lokale overheden en planningsbureaus ongekend blijven.

Tijdelijke constructies/ evenementen/ tiny houses

Onder de huidige regelgeving zijn tijdelijke constructies slechts mogelijk gedurende 4 x 30 opeenvolgende dagen (cfr. artikel 7.2. Besluit van de Vlaamse Regering dd. 16 juli 2010 tot bepaling van de stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is (het Vrijstellingenbesluit). Met het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen dd. 20 april 2023 met nr. RvVb-A-2223-0775 wordt geoordeeld dat ook tiny houses aan een voldoende uitgeruste weg (cfr. art. 4.3.5 VCRO) gelegen moeten zijn.

Het is dus in de meeste domeinen onmogelijk om “tiny houses” te installeren m.o.o. het organiseren van evenementen en verblijfsaccommodatie terwijl deze juist een aanvullende inkomstenbron is en een **hefboom** is voor de **lokale economie**.

Er kan een aangepast generieke regeling in het VCRO voorzien worden voor tijdelijke constructies (weliswaar onder voorwaarden) bij beschermd erfgoed. Ook de veiligheidsregels moeten streng zijn maar aangepast aan lokale situaties bv. als er geen publiek binnentreedt.

Natuur

Samen door dezelfde bril kijken

Geef de opdracht aan projectmanagers bij de administraties om zich bij projecten ook in de schoenen van private beheerders te zetten. Door samen te kijken naar de problemen waar private personen tegen botsen, kan immers gewerkt worden aan oplossingen die in de praktijk werken en **economisch-financieel haalbaar** zijn en op die manier andere particulieren kunnen **inspireren**.

Voer beleid met de wortel

Stimuleer goed beheer door alle soorten private partners op diverse niveaus (vergunningen, beheer, financieel, regelgeving, administratie) te stimuleren voor hun bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen. Vermijd om alles in wetten en regelgeving te willen vastleggen, maar laat **ruimte voor gemotiveerde afwijkingen** voor wie significante inspanningen voor de maatschappij doet.

Richt de adviesinstantie natuurbeheerplannen op

Maak daarbij ook werk van de oprichting van de voorziene adviesinstantie uit het Natuurdecreet die zich **objectief** kan buigen over betwistingen en voorzie in de mogelijkheid om de resultaten te analyseren voor toekomstig beleid. Voorzie deze instantie van adequate ondersteuning opdat ze volwaardig werk kan leveren.

Verminder administratieve lasten voor de beheerder

Beheer voor beleidsdoelen kan op vele vlakken ook reeds gestimuleerd worden door de administratieve lasten te verminderen. Bv. hoewel vele eigenaars hun privacy waarderen, zijn er ook vele eigenaars, groot en klein, die hun private domeinen willen openstellen, maar de vele administratie t.o.v. de vergoeding afschrikt. Laat bv. ook werk maken van een **natuurbeheerplan "light"** voor wie wil bijdragen aan natuurdoelen, maar niet in de (financiële) mogelijkheid is om de drempel voor type 2 te halen, denk aan alle eigenaars van kleine oppervlaktes (tuin), stepping stones, hagen in voedselproducerend landbouwgebied, onderetages in houtproducerende bossen, etc.

Integratie natuur- en bosdecreet

Maak gelijktijdig werk van de zogenaamde trein 2 van de integratie van natuur- en bosdecreet, met daarin verweven het **economisch belang** voor voedsel- en houtproductie en andere economische verdienmodellen (bv. jacht, vruchtenpluk, zacht en/of gezonde toerisme en recreatie) die de vooropgestelde natuurdoelen niet inhiberen. Laat de Gewestelijke Overleginstantie Natura 2000 (GOI) werk maken van een gedragen tekstvoorstel.

Schaf de goldplating van type 4 NBP af

Natuurbeheerplan type 3 vs type 4: Beide beheerplannen hebben biologisch-wetenschappelijk dezelfde doelstelling = 100 % van het terrein beheren ten voordele van de besluitmatig bepaalde natuurstreefbeelden. Bij type 4 wordt de beheerder na afloop (24 jaar) verplicht een nieuw beheerplan in te dienen, bij type 3 geldt (zoals ook voor type 1 en 2) het standstill principe. Er is dus biologisch en juridisch geen verschil in bescherming. Wel hangen enkel aan type 4 extra stimulansen en verbodsbepalingen die **discriminerend** zijn voor particulieren. Motiveer alle eigenaars die hun grond 100% voor natuur inzetten met dezelfde stimulansen.

Maak van zelfrealisatie een volwaardig instrument

Stimuleer verder de mogelijkheid tot zelfrealisatie bij beleidsinitiatieven en maak de koppeling met **vergoeding voor waarde/gebruikersdaling**, de zogenaamde kapitaalschade en gebruikersschade. Dit is de nooit opgeloste bestemmingskwestie uit het nieuwe Natuurdecreetverhaal. Het gevolg is een duur aankoopregime. Het instrument bestaat weliswaar in de ruimtelijke ordening, bij inzet van het Landinrichtings-instrumentarium, bij inzet van EU of Vlaamse middelen door overheden, maar zijn niet rechtstreeks toegankelijk voor eigenaars die gebruik willen maken van de zelfrealisatie.

Verkoop grond overheid

Diverse overheidsinstanties hebben over de jaren heen veel gronden verworven voor diverse doelen. Vandaag vullen een aantal van die gronden hun doelen niet

meer in of zijn ze niet meer efficiënt. Ze worden in extern beheer gegeven, doch voor sommige gronden zou een verkoop logischer zijn. De opbrengst kan dan ingezet worden om huidige beleidsdoelen in te vullen. Maak dat agentschappen en departementen de **mogelijkheid onderzoeken** hun gronden die niet meer aan beleidsnoden voldoen te verkopen.

Parken: kans of Damocleszwaard?

Het Vlaamse parkendecreet wordt verweten vanuit een topdownbenadering te zijn geschreven. Om het draagvlak te versterken is het belangrijk dat bijdragen vrijwillig blijft en gestimuleerd wordt via een brede waaier aan publieke en private financiering op maat. Ondersteun de private sector daarin en geef hen statutair een **stem** in het parkenbureau conform de oppervlakte die zij vertegenwoordigt. Zet zo in op samenwerking en onderhandeling met respect en oplossingen op maat van alle betrokkenen en geïmpacteerden.

Vertegenwoordiging in Regionale landschappen

In het nieuwe decreet landschapszorg krijgen de regionale landschappen een prominenter rol, waarbij zij meer mogelijkheden krijgen om de coördinatie van de plattelandsgebruikers te ondersteunen. De private eigenaars zijn in de regionale landschappen echter niet altijd statutair vertegenwoordigd. Geef private eigenaars ook hierbij **professionele steun** en een gelijkwaardige stem om hun sector te vertegenwoordigen.

Ecosysteemdiensten vergoeding

Met de nieuwe markt van credits (carbon, biodiversity) wordt hier eindelijk een antwoord op geboden. **Betrek de private eigenaars** bij de praktijk en de beleidsvorming zodat deze credits eerlijk worden toegekend.

Herwaardeer de GOI

Voor de GOI werd in 2009 een charter ondertekend door de plattelandsactoren die geïmpacteerd of betrokken zijn bij de Natura 2000 implementatie. Daar is een platform van draagvlak en samenwerking ontstaan. Vandaag is dit gedegradeerd tot een eenzijdige informatiedoorstroom, wat resulteert in vermindering van het draagvlak. Waardeer dit platform opnieuw op tot een **volwaardig overlegorgaan**.

Respect voor eigendomsrecht

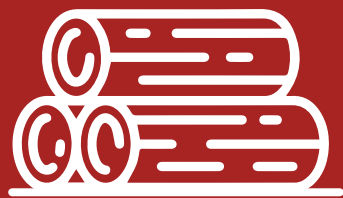
Overheden, universiteiten, onderzoeksinstituten en NGO's maken vaak gebruik van (Europese project) subsidies, waarbij zij realisaties doen op private terreinen. De eigenaars stellen hun gronden en tijd gratis ter beschikking. Bij de communicatie zowel als de stimulansen worden die eigenaars vervolgens vergeten. Stimuleer administraties en (lokale) overheden om private eigenaars gelijkwaardig te laten **meespelen** in projecten.

Stimuleer samenwerken

Wanneer administraties en onderzoeksinstituten vanuit hun opzicht werken rond projecten, missen ze vaak de praktijk van de particulier. Stimuleer hen daarom om samen te werken met de private sector in de zoektocht naar **productieve oplossingen** en doorvertaling van beleid en actualia (bv. rond het gebruik en afzetmarkt van de lokale houtvoorraad in een veranderend klimaat, omschakelen naar klimaatneutrale natuur, bossen en landbouw, hydrologische adaptatie van terreinen en landschappen, herstel en beheer van erfgoedelementen...).

Zet in op efficiënte handhaving

Zet de gesprekken rond betere handhaving en schadebeheer op het platteland verder en maak daarbij werk van de herwaardering van het statuut (bijzondere) **veldwachters** voor hulp in handhaving, beheer en bestrijding. Maak het statuut opnieuw aantrekkelijk in de huidige tijdsgeest. De (bijzondere) veldwachters kunnen zowel door publieke als private eigenaars ingezet worden voor heel wat taken en spelen bovendien een belangrijke rol in sensibilisering van een groot publiek.

Bos en hout

10.000 ha extra bos

Private eigenaars ondersteunen de nood aan extra bos. Er zijn echter diverse **knelpunten** die de realisatie door particulieren tegenwerken (bv. de eeuwigdurende pacht, tegenadviezen van lokale overheden, enz.). Neem deze op en bouw met de sector instrumenten om hieraan te werken.

O&O klimaatadaptatie

Onze huidige bossen zijn niet aangepast aan het snel veranderende klimaat! Kennis en onderzoek rond Vlaamse bossen is de laatste jaren sterk teruggedrongen ten voordele van natuurexpertise. Versterk opnieuw het Vlaamse **bosonderzoek** zodat de juiste herkomsten en kruisingen onze bossen kunnen van afsterfte.

Voorkom een houtcrisis voor onze bedrijven

Vlaanderen is netto-houtimporteur (onze zelfvoorzieningsgraad is < 10%). Op basis van de huidige **bossamenstelling** (met veel dood hout, o.m. door letterzetter) voorspelt men over 10-15 jaar een tekort aan hout voor de lokale verwerking. Het is cruciaal om nu de eigen voorziening in bruikbaar hout in de bossen te versterken. Houd bij de opmaak van bosbeleid naast het natuuraspect ook rekening met de lokale hout economie. Bv. van welke klimaatresistente/standplaatsgeschikte soorten over 20-30 jaar nood zal zijn voor de lokale markt (ruim 50.000 mensen rechtstreekse tewerkstelling in Vlaanderen).

Enkel duurzaam hout verkopen door publiek instellingen

Bij publieke aankopen is er vandaag geen verplichting dat deze duurzaam **gecertificeerd** moeten zijn. Verplicht bij publieke aankopen dat het hout duurzaam erkend is.

Memorandum bosgroepen

Ondersteun verder de bosgroepen als efficiënt instrument om bos- en natuur goed te beheren, zie memorandum bosgroepen.

Fiscaliteit

Zorg voor een objectieve fiscale hervorming

Het is niet logisch dat private eigenaars die hun eigendom inzetten voor erfgoed, natuur, en andere maatschappelijke doelen zonder economisch nut dezelfde taksen (OV, erfenis, verkoop...) dienen te betalen als gronden die niet onder dit statuut vallen. Verlaag de taksen als stimulans voor wie bijdraagt aan maatschappelijke doelen.

Gelijkschakeling België

Daarenboven zijn de regels verschillende in Brussel, Vlaanderen en Wallonië. De regel waarbij men nog **3 jaar moet leven na schenking** is afgeschaft in Brussel, maar niet in Vlaanderen en Wallonië.

Fiscaliteit ter stimulering van natuurbeheer

- **Schaf fiscale benadeling t.o.v. buitenlanders af:** Brusselaars die grond hebben in Vlaanderen kunnen geen aanspraak maken op fiscale voordelen voor natuurherstel, terwijl buitenlanders met grond in Vlaanderen dit wel kunnen. Europese rechtspraak heeft dit reeds als oneerlijk bestempeld. Maak werk van een ruling of volwaardige gelijkstelling voor alle Belgen, zodat alle Belgen met grond in een ander landsdeel van dezelfde fiscale voordelen gebruik kunnen maken.
- **Onderzoek instrumenten voor beheer in mede-eigendom:** Veel gronden zitten in een vorm van mede-eigendom zonder duidelijkheid over het beheer. Onderzoek de noden om deze gronden ook te beheren, stimuleer hen samen met de sector om tot oplossingen te komen zodat voor die gronden interessante instrumenten voor beheer zijn. Bv. bosgroepen de mogelijkheid geven om onbeheerde bossen te beheren, ook in mede-eigendom, fiscale stimuli, juridische vereenvoudiging...

Successierechten ter stimulering van erfgoedbeheer

Het behoud van het patrimonium komt onder druk van het erfrecht en de successierechten die het overnemen bemoeilijken met als gevolg versnippering of verwaarlozing. Dit wordt verergerd door kosten van achterstallige technische modernisering van het goed te betalen door de nieuwe eigenaar en het feit dat meestal ook mede-eigenaars moeten uitbetaald worden om de valstrikken van onverdeeldheden te vermijden. Mogelijke pistes zijn:

- Een **verlaging van de successierechten op het patrimonium naar 3 %** met de voorwaarde dat de besparing wordt geïnvesteerd in het betrokken patrimonium binnen de 20 jaar. Dit voorstel volgt het “Deense model” dat in Wallonië reeds van toepassing is sinds 1 januari 2019 waar thans een vrijstelling van successierechten op beschermde monumenten mogelijk is waarbij het bedrag van de vrijstelling gebruikt wordt voor investeringen in het betrokken patrimonium binnen een periode van 10 jaar.
- In Wallonië geldt tevens een **verlaging van het successietarief tot 0 %** in bepaalde gevallen en onder voorwaarden bij de overdracht van familiale bedrijven voor het netto-aandeel van een onderneming, als de erfopvolging door het overlijden een zakelijk recht bevat (cfr. Website van de federale overheid: <https://financien.belgium.be/nl/particulieren/gezin/overlijden/successierechten/brussel-wallonie/wallonie/verminderingen#q10>).
- Er kan ook een **gelijkaardige regeling** betracht worden voor beschermd erfgoed met een verlaagd tarief zoals geldt voor de beheerde **natuurgoederen** maar dan aan de hand van de opmaak van een erfgoedbeheerplan.

Deze regeling zou niet enkel van toepassing zijn voor beschermde gebouwen doch ook voor de historische gebouwen die opgenomen zijn in de inventaris waarvoor er trouwens geen premies worden toegekend en zeker ook voor beschermde landschappen, parken en tuinen, mits een beheerplan.

Schenkingsrechten voor erfgoedbeheer conformiteren

Dezelfde vrijstellingsregels zouden kunnen gelden voor de schenkingsrechten volgens artikel 2.8.4.1.1, § 1 VCF. In de huidige algemene situatie geldt er een tarief van 3 tot 27 % op schenkingen in rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden (wettelijk en feitelijk op voorwaarde dat zij ten minste 1 jaar ononderbroken samenwonen) en geldt er een tarief van 10 tot 40 % op schenkingen tussen alle andere personen.

Er geldt wel een verlaagd tarief volgens een schijvensysteem voor het patrimonium mits een goedgekeurd beheersplan en herinvestering binnen de periode van 5 jaar vanaf de schenkingsakte. Dit is evenwel een zeer kleine verlaging en een te korte termijn voor het uitvoeren van de werken aan historisch erfgoed dewelke zeer omvangrijk kunnen zijn en soms een lange administratieve weg moeten volgen (premies, vergunningen etc.).

Gevraagd wordt een vrijstelling van de schenkingsrechten mits de **herinvestering** van de besparing in het betrokken patrimonium **over een periode van 20 jaar**.

Of dan een verlaging zoals die voor de natuurgoe-deren waarbij in een gedeeltelijke vrijstelling van de schenkbelasting wordt voorzien (dewelke geacht worden als subsidie te zijn verleend) ex artikel 16septiesdecies Natuurdecreet juncto artikel 2.8.6.0.8 VCF, als voorbeeld genomen worden (zie successierechten).

Ook kan verwezen worden naar een **algehele vrijstelling** van schenkingsrechten zoals van toepassing bij overdracht van **familiale (landbouw)bedrijven** teneinde de continuïteit van het beheer te verzekeren.

Onroerende voorheffing en beheerplan gebaseerd op het natuurdecreet

De bestaande **regeling voor natuurbeheerplannen kan uitgebreid worden naar erfgoedbeheerplannen**. Momenteel bestaat er een vrijstelling van de onroerende voorheffing ingeval van een natuurbeheerplan voor erkende natuurreservaten (type 4) volgens artikel 2.1.6.0.1.10° VCF juncto artikel 16ter, § 1, 4° Natuurdecreet

Een analoge vrijstelling van de onroerende voorheffing voor beschermd patrimonium in een beheerplan is dus logisch. Deze fiscale vrijstellingen worden vlug gecompenseerd door het terugverdieneffect gezien zij geïnvesteerd worden.

**Landelijk Vlaanderen werkte ook samen bij
de tot stand koming van volgende memoranda:**

-
Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos

-
Aanspreekpunt Privaat Beheer - Erfgoed

-
Bosforum

Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40
info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

 www.facebook.com/landelijkvlaanderen
 twitter.com/LandelijkVla